

Przypisy

Gdańsk obywatelski

- ¹ J. Czapiński, *Molekularny rozwój Polski*, w: *Modernizacja Polski. Kody kulturowe i mity*, Gdańsk 2008, s. 95.
- ² *Polacy sobie nie ufają, więc się nie zrzeszają*, „Gazeta Wyborcza”, 23.01.2007.
- ³ T. Markowski, *Zarządzanie rozwojem miast*, Warszawa 1995, s. 49.
- ⁴ Tamże, s. 51.
- ⁵ *Jak się żyje w przyszłych metropoliach?*, CBOS, 2008.
- ⁶ M. Weber, *Polityka jako zawód i powołanie*, Kraków 1998, s. 57.
- ⁷ Szerzej pisałem o tym w artykule *Gdzie są ambasadorowie naszych pomorskich spraw* („Gazeta Wyborcza Trójmiasto”, 10.12.2007).
- ⁸ P. Śpiewak, *Przyszłość demokracji. Wybór tekstów*, Warszawa 2005, s. 7.
- ⁹ D. Miller, *Demokracje debatujące a teorie wyboru społecznego*, w: *Przyszłość demokracji*, s. 232.
- ¹⁰ J. Tischner, *Etyka Solidarności*, Kraków 1981, s. 4 i 15.

Gdańsk ducha: niematerialne znaczenia

- ¹ *Encyklopedia popularna PWN*, Warszawa 1998.
- ² B. Graham, G.J. Ashworth, *Geography of Heritage. Power, Culture and Economy*, Londyn 2000.
- ³ J. Kieniewicz, *Stojąc w drzwiach. Odczytywanie dziedzictwa i wybór przynależności*, w: J. Purchała (red.), *Europa Środkowa. Nowy wymiar dziedzictwa*, Kraków 2002, s. 81–92.
- ⁴ M. Chrzan, *Gdańsk poza prestiżową listą UNESCO*, „Gazeta Wyborcza Trójmiasto”, 25.06.2007.

⁵ International Council on Monuments and Sites (Międzynarodowa Rada Pomników i Miejsc).

⁶ „Gazeta Wyborcza”, 28–29.07.2007.

⁷ M. Czeczpyński, *Krajobraz kulturowy miast po socjalizmie. Tendencje przemian form i znaczeń*, w: M. Czeczpyński (red.), *Przestrzenie miast post-socjalistycznych. Studia społecznych przemian przestrzeni zurbanizowanej*, Gdańsk–Poznań, s. 45–62.

⁸ Ang. *urban sprawl*.

⁹ Ang. *knowledge based economy*.

¹⁰ M. Landabaso, B. Mouton, *Towards a different regional innovation policy: eight years of European experience through the European Regional Development Fund innovative actions*, w: M. van Geenhuizen, D.V. Gibson, M.V. Heitor (red.), *Regional development and conditions for innovation in the network society*, Latayette 2005.

¹¹ To druga – po Annie Fotydze – moja zastępczyni, która została ministrem.

¹² M. Jamroż, „Gazeta Wyborcza”, 12.08.2008.

¹³ M. Lebecki, „Modern Marketing”, 07–08/2002.

¹⁴ Więcej na ten temat w: Richard Florida, *The Rise of Creative Class*, New York 2002; *Cities and the Creative Class*, New York–Oxford 2004.

O źródłach dobrobytu miasta

¹ D. Henderson, K. Morgan, *Regions as laboratories. The rise of regional experimentalism in Europe*, w: M. Gertler, D. Wolfe (red.), *Innovation and social learning*, Palgrave, Houndmills 2002.

² *Raport na temat wielkich miast Polski*, PriceWaterhouseCoopers 2007, s. 10.

³ „Rzeczpospolita”, 10–11.05.2008.

⁴ M. Tarkowski, M. Bildzukiewicz, „Pomorski Przegląd Gospodarczy” 2007, nr 6, s. 66.

⁵ Tamże.

⁶ „Forbes”, ranking miast najatrakcyjniejszych dla biznesu 2008, nr 3.

⁷ „Polska. Dziennik Bałtycki”, 21.04.2008.

⁸ *Lista 500*, „Rzeczpospolita” 29.04.2008.

⁹ Opracowanie referatu informacji i analiz gospodarczych Wydziału Polityki Gospodarczej Urzędu Miejskiego w Gdańsku, sierpień 2008.

- ¹⁰ „Nasze Morze”, 4–7.09.2007, s. 34.
- ¹¹ Opracowanie referatu informacji i analiz gospodarczych Wydziału Polityki Gospodarczej Urzędu Miejskiego w Gdańsku, sierpień 2008.
- ¹² Określenie K. Kutzmanna i M. Wegnera w: B. Jałowicki, M. Szczepański, *Miasto i przestrzeń w perspektywie socjologicznej*, Warszawa 2006, s. 235.
- ¹³ Więcej w wywiadzie w: „Namiary na Morze i Handel”, maj 2008.
- ¹⁴ M. Tokarski, „Pomorski Przegląd Gospodarczy” 2007, nr 5, s. 13.
- ¹⁵ Tamże.
- ¹⁶ M. Tarkowski, M. Bildziukiewicz, „Pomorski Przegląd Gospodarczy” 2007, nr 5, s. 71.
- ¹⁷ M. Tokarski, „Pomorski Przegląd Gospodarczy” 2007, nr 5, s. 15.
- ¹⁸ Tamże, s. 71.
- ¹⁹ Tamże, s. 16.
- ²⁰ „Rzeczpospolita”, 4.01.2008.
- ²¹ *Business Process Outsourcing*, czyli zlecenie wyspecjalizowanym podmiotom zewnętrznym procesów niezbędnych dla funkcjonowania własnego przedsiębiorstwa.
- ²² *Information Communication Technology*.
- ²³ A. Koźmiński, *Lista 500*, „Rzeczpospolita”, 29.04.2008, s. 22.
- ²⁴ J. Próchniak, „Pomorski Przegląd Gospodarczy” 2007, nr 5, s. 33.
- ²⁵ Tamże, s. 34.
- ²⁶ Tamże, s. 33.
- ²⁷ Tamże.
- ²⁸ Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, *Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2007*, Gdańsk 2007, s. 49–50.
- ²⁹ W. Gaworecki, „Turystyka”, Warszawa 2006, s. 251–336.
- ³⁰ Dane Instytutu Turystyki i Instytutu Eurotest.
- ³¹ W obrębie całej Metropolii Gdańskiej dysponujemy 58 hotelami o łącznej liczbie 24 176 miejsc.
- ³² Dane Zarządu Portu Lotniczego Gdańsk im. Lecha Wałęsy z 11.08.2008.
- ³³ „Namiary na Morze i Handel” czerwiec 2008; „Rzeczpospolita”, 28.07.2008.
- ³⁴ „Polska. Dziennik Bałtycki”, 25.07.2008.
- ³⁵ „Gazeta Wyborcza”, 29–30.12.2007.

Dynamiczny Gdańsk

- ¹ B. Jałowiecki, *Spoleczne wytwarzanie przestrzeni w okresie transformacji systemowej*, „Biuletyn KPZK”, s. 26.
- ² *Restrukturyzacja terenów przemysłowych, powojkowych i pokolejowych w latach 1989–2007*, opracowanie Biura Rozwoju Gdańska, styczeń 2008.
- ³ *Chłonność terenów mieszkaniowych Gdańska, w tym terenów restrukturyzowanych*, opracowanie Biura Rozwoju Gdańska, styczeń 2008.
- ⁴ Było to niemal powtórzenie podobnego konkursu z roku 1902, zorganizowanego przez Towarzystwo Ochrony Zabytków Budownictwa i Pomników Sztuki w Gdańsku pod patronatem i przy udziale mojego poprzednika, nadburmistrza Clemensa Delbrucka.
- ⁵ *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania Miasta Gdańska*, s. 112–113.
- ⁶ Tamże, s. 114.
- ⁷ Tamże, s. 288–289.
- ⁸ „Dziennik Bałtycki”, 19.04.2007.
- ⁹ „Gazeta Wyborcza Trójmiasto”, 19.04.2007.
- ¹⁰ Tamże.
- ¹¹ „Gazeta Wyborcza Trójmiasto”, 31.07.2008.

Dobra marka, czyli Gdańsk

- ¹ A. Szromik, *Marketing terytorialny. Miasto i region na rynku*, Kraków 2007, s. 11.
- ² Tamże, s. 27.
- ³ Tamże, s. 16.
- ⁴ Tamże, s. 33.
- ⁵ Tamże, s. 34.
- ⁶ *Program badawczy dla miasta Gdańska 2008*. Raport z badań TNS OBOP dla Demo Effective Launching.
- ⁷ *Strategia marki Gdańsk*, raport końcowy 2008, s. 23.
- ⁸ Tamże, s. 36.
- ⁹ Tamże, s. 37.

Metropolizacja: Gdańsk nie jest samotną wyspą

- ¹ B. Jałowicki, M. Szczepański, *Miasto i przestrzeń w perspektywie socjologicznej*, Warszawa 2002, s. 215–216.
- ² B. Jałowicki, *Miasta w sieci*, „Biuletyn KPZK PAN”, Warszawa 2001, zeszyt 193, s. 22.
- ³ Tamże.
- ⁴ Tamże, s. 18.
- ⁵ Tamże.
- ⁶ Tamże, s. 15.
- ⁷ B. Jałowicki, M. Szczepański, dz. cyt., s. 232.
- ⁸ Tamże, s. 231.
- ⁹ Tamże, s. 279.
- ¹⁰ Według Unii Metropolii Polskich do miast metropolitalnych zaliczane są: Warszawa, Łódź, Kraków, Wrocław, Poznań, Gdańsk, Szczecin, Bydgoszcz, Katowice, Lublin, Białystok, Rzeszów.
- ¹¹ B. Jałowicki, M. Szczepański, dz. cyt., s. 276.
- ¹² Tamże, s. 287.
- ¹³ P. Adamowicz, *Gdańsk i Gdynia – metropolia nadmorska*, w: *Zespół Metropolitalny. Zarys koncepcji*, Gdańsk 1993.
- ¹⁴ W. Anders, M. Chojnacki, *Obszar metropolii gdańskiej – propozycje*, w: *Gdański Zespół Metropolitalny. Konfrontacje ekspertów*, Gdańsk 1993.
- ¹⁵ A. Szczyt, O. Wyszomirski, *Integracja zarządzania komunikacją miejską w aglomeracji gdańskiej*, Gdańsk 1998.
- ¹⁶ A. Remiszewski, *Funkcjonalne Gdańskiego Związku Metropolitalnego*, w: *Zespół metropolitalny*.
- ¹⁷ P. Adamowicz, L. Mażewski, *Ustrój Gdańska a funkcjonowanie Gdańskiego Związku Metropolitalnego*, w: *Gdański Zespół Metropolitalny*.
- ¹⁸ T. Krasowska, *Słupsk a Gdański Zespół Metropolitalny i region pomorski*, w: *Gdański Zespół Metropolitalny*, s. 47.
- ¹⁹ J. Bocheński, *Współpraca Gdańska i Elbląga z Królewcem*, w: *Gdański Zespół Metropolitalny*, s. 48.
- ²⁰ P. Dwojecki, *Gdański Zespół Metropolitalny. Układ kompetencyjny*, „Samorząd Gdański” 1994, z. 6.
- ²¹ *Manifest Trójmiejski*, kopia ze zbioru autora.

- ²² J. Rachoń, *Szybciej z tą metropolią*, „Dziennik Bałtycki”, 8.06.2007.
- ²³ „Dziennik Bałtycki”, 4.05.2007.
- ²⁴ Tamże.
- ²⁵ „Dziennik Bałtycki”, 18.05.2007.
- ²⁶ Tamże.
- ²⁷ Tamże.
- ²⁸ „Dziennik Bałtycki” 25.05.2007.
- ²⁹ Tamże.
- ³⁰ Tamże.
- ³¹ „Dziennik Bałtycki” 16, 17, 21, 31.05.2007; 4, 5, 27.05.2007.
- ³² „Dziennik Bałtycki” 21.05.2007.
- ³³ „Dziennik Bałtycki” 16.05.2007.
- ³⁴ „Dziennik Bałtycki”, 4.06.2007.
- ³⁵ „Dziennik Bałtycki”, 31.05.2007.
- ³⁶ „Dziennik Bałtycki”, 17.05.2007.
- ³⁷ „Gazeta Wyborcza Trójmiasto”, 19.02.2007.
- ³⁸ P. Adamowicz, *O gdańskich grzechach*, „Gazeta Wyborcza Trójmiasto”, 20.02.2007.
- ³⁹ Tamże.
- ⁴⁰ „Gazeta Wyborcza”, 27.02.2007.
- ⁴¹ „Gazeta Wyborcza”, 28.02.2007.
- ⁴² „Gazeta Wyborcza”, 9.03.2007.
- ⁴³ „Gazeta Wyborcza”, 12.03.2007.
- ⁴⁴ „Gazeta Wyborcza”, 29.03.2007.
- ⁴⁵ „Dziennik Bałtycki”, 18.04.2008.
- ⁴⁶ „Gazeta Wyborcza Trójmiasto”, 31.03.2008.
- ⁴⁷ „Forbes” 2008, nr 3, s. 34.
- ⁴⁸ „Gazeta Wyborcza Aglomeracja Śląska”, 2.10.2007.
- ⁴⁹ Tamże.
- ⁵⁰ A. Kukliński, J. Kołodziejski, T. Markowski, W. Dziemierowicz (red.), *Globalizacja Polskich Metropolii*, Warszawa 2000; J. Kołodziejski, *Ład polskiej przestrzeni. Studium przypadku – Metropolia Trójmiejska*, „Biuletyn PAN KPZK” 2001, z. 199.
- ⁵¹ 18, 19, 20.09.1992.

Zamiast zakończenia: Gdańsk nieskończony

¹ J. Holzer, „Gdańsk w polskich przemianach demokratycznych lat osiemdziesiątych”, referat na konferencji „Gdańsk – miejsce przeszłości i w czasach najnowszych”, Gdańsk 1997.